

РАЗШИРЕН КОНСПЕКТ С УПРАЖНЕНИЯ ПО МУЗИКАЛЕН АНАЛИЗ ЗА
СТУДЕНТИ ОТ ВСИЧКИ СПЕЦИАЛНОСТИ НА КАТЕДРА "ПОП И ДЖАЗ
ИЗКУСТВО" – НМА "Проф. Панчо Владигеров", учебна 2019/2020 година

1. Общи източници, проблеми, цели, методи и категории на музикалния анализ като съвременна музикалнонаучна дисциплина

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Скерцо из Соната за пиано № 2 от Бетховен

2. Общи равнища, страни и значения на музикалния жанр. Система на музикалните жанрове и общи прояви на нейната динамика в музикално-стиловата еволюция

Упражнения по темата:

Жанр „Концерт“ Обща историко-стилова информация за жанра концерт, сопсего grosso, солов инструментален концерт, концерт за оркестър

Конкретни творби - сопсего grosso от Хендел (по избор), Концерт за пиано и оркестър KV 466 от Моцарт, Концерт за струнен оркестър от Лазар Николов

3. Обща характеристика на музикален жанр по избор – балада, фантазия (или капричио), токата, рапсодия – и особености на конкретни произведения във връзка с избрания жанр

Упражнения по темата:

Жанр „балада“ Обща историко-стилова информация за жанра

Конкретни творби – Балада № 1 ор. 10 от Брамс

Жанр „фантазия“ (или капричио) Обща историко-стилова информация за жанра

Конкретни творби „Хроматична фантазия“ от Бах, Фантазия към соната с moll от Моцарт

Жанр „токата“ Обща историко-стилова информация за жанра

Конкретни творби – Токата d moll от Бах

Жанр „Рапсодия“ Обща историко-стилова информация за жанра

Конкретни творби – Българска рапсодия „Вардар“ от П. Владигеров

4. Музикална форма – общи категориални проблеми. Творчески и композиционни аспекти на музикалната форма

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Първа песен из цикъла „Любовта на поета“ от Р. Шуман

5. Музикалната форма като структура и процес. Общи принципи на класификация на музикалните форми

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Соната за пиано № 10, финал, от Бетховен

6. Система на изразните средства в музиката като историческа и творческа динамика. Художествено време и пространство в музиката

Упражнения по темата:

Конкретни творби – анализ на художествените средства в песента „Summertime“ от Гершуин. Анализ на художествените средства в песента „Любовна вярност ор. 3 от Й. Брамс“

7. Изразно и формообразуващо значение на мелодията. Обща представа за интонация и видове интонации. Интонационна природа на музикалната форма

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Бетховен, Соната № 8 за пиано, втора част, интонационен анализ

8. Общи проблеми и елементи на мелодичната вълна. Основни форми на мелодични движения

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Прелюди № 4 и № 6 от Фр. Шопен – анализ на мелодичните процеси във връзка с други изразни средства

9. Общи свойства и страни на хармонията като изразен и формообразуващ фактор в музиката

Упражнения по темата:

Конкретни творби – „Ръченица“ из Пролетни приумици от Л. Пипков

10. Принципи на организация и единство на тоналния план на музикалната форма от класико-романтичен тип

11. Равнища на прояви на ритъм и метрум като изразни и формообразуващи фактори в музиката. Структурен ритъм в музикалната форма

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Соната № 7, менует, от Бетховен – действие на ритъм и метрум като непосредствени фактори и като висш тип структурен ритъм във формата

12. Тембър, регистър, темпо и динамика като изразни и формообразуващи фактори в музиката

Упражнения по темата:

Конкретни творби – „Игра на двойки“ из Концерт за оркестър от Б. Барток

13. Изразно и формообразуващо значение на музикалната фактура. Видове фактура и съответстващи музикално-съдържателни значения

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Песен „Серенада“ ор.70 № 3 от Брамс

14. Музикална тема – обща характеристика, процеси в рамките на темата. Видове музикални теми, видове тематични конфигурации и процеси в музикалната форма

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Пета симфония, I част от Бетховен – анализ на тематичната структура и сравнение с друга Бетховенова творба по избор

15. Основни формообразуващи принципи в музиката – повторение, вариантност, вариационност, интонационно обновление

Упражнения по темата:

Конкретни творби – „Шоуто трябва да продължи“ Фр. Меркюри, анализ на равнища на повторение, сравнение с друг остинатен тип произведение по избор

16. Основни формообразуващи принципи в музиката – рефренност, импровизационност, линеен и вертикален синтез (монтаж), колаж (полистилистика), цитатна техника и интонационно заимстване

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Концерт за пиано и оркестър № 2 от Р. Щедрин, финал „Контрасти“ - сравнение с други типове колажни и полистилови комплекси

17. Основни формообразуващи принципи в музиката – контраст, репризност, разработка, принцип на външна връзка, принцип на аналогия в съотношенията

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Соната за пиано № 5 първа част от Бетховен – анализ на типовете тематичен контраст

18. Логически етапи в музикалната форма. Структурни функции на дяловете на музикалната форма – въведение, експозиция, преход, допълнение

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Симфония № 1 от Бетховен, първа част, анализ на въведението и принцип на действие на структурната функция в конкретния случай

19. Структурни функции на дяловете на музикалната форма – средна част, реприза, разширение, заключение (кода)

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Рапсодия ор. 79 № 1 h moll от Брамс – принцип на съотношение на трио към експозиция (реприза)

20. Период като самостоятелна музикална форма и експозиционен период – видове според вътрешноструктурната им организация. Взаимодействащи потенциали и аспекти в художествената система на периода

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Шопен, първите шест прелюди за пиано

21. Проста двуделна форма – видове. Възможности за взаимодействие с други форми. Старинна двуделна форма. Значение и специфично приложение в художествената практика

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Бах, прелюди из първи том на Добре темперираното пиано (по избор); Соната “Апасионата“, втора част от Бетховен, анализ на тема, по избор – избрани песни от Гершуин

22. Проста триделна форма – видове. Възможности за взаимодействие с други форми. Значение и специфично приложение в художествената практика

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Ноктюрно ор. 27 № 1 от Шопен - специфичен профил на експозиция, средна част и реприза на формата, по избор избрани песни от Гершуин

23. Вариационни форми – обща характеристика. Обобщен исторически обзор и обща класификация на вариационните видове. Термини за обозначаване на вариационна форма

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Вариации за лютня от Л. Нарваес – методи на вариране, обща форма на вариациите и на темата, евентуална съпоставка с други старинни вариационни форми

24. Общи проблеми на вариационната тема и на организацията и драматургията на вариационния цикъл. Общо значение и основни видове контрапунктни проявления във вариационната организация

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Вариации върху тема от Хендел ор. 24 от Брамс – структура и характеристика на темата, общи методи на вариране, значения на финалата фуга

25. Вариационна форма – строги остинатни вариации; видове, специфични методи на вариране, приложение в старата и съвременна (XX-XXI век) практика

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Пасакалия с moll за орган от Бах – методи на вариране, структура на темата и на вариационния цикъл, евентуално сравнение с друга подобна творба.

26. Вариационна форма – фигурационни (орнаментални) вариации. Специфични методи на вариране – субвариране, минимално внедряване на темата, организация на ладов център

Упражнения по темата:

Конкретни творби – 32 вариации с moll от Бетховен – анализ на методи на вариране

27. Вариационна форма – представа за свободни, смесени и двутемни вариации. Взаимодействие на вариационната форма с други видове форми
Упражнения по темата:

Конкретни творби – Концерт за цигулка и оркестър от Бетховен, втора част – анализ на възможни взаимодействия на вариационната форма, сравнение между двете теми на вариационния цикъл, специфика на вариационното изграждане в края на цикъла.

28. Сложна триделна форма – основни видове и драматургична основа. Проява на сложната триделна форма в жанровете менует и скерцо. Общи взаимодействия възможности

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Соната за пиано № 3, скерцо от Бетховен – анализ на цялостната форма и на отделните дялове

29. Рондо – произход, общи принципи на организация. Старинно (френско) рондо – специфика и приложение

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Концерт за цигулка и оркестър № 2, финал, от Бах – фопа на рефрен, съотношение на материала от рефрена с епизоди, процеси в епизоди, обща конфигурация на рондото

30. Принципи на класическо рондо, видове рондо, особености на организация и приложение. Нови аспекти на рондото в романтичната и съвременна (XX-XXI век) практика. Рондосонатна форма

Упражнения по темата:

Конкретни творби – Рондо из Сонати за пиано от Моцарт, по избор – обща характеристика на формата (брой епизоди), процеси в рондото, евентуално наличие на сонатни вливания.

Забележка! Изпитът включва 2 изпитни теми от двете половини на конспекта (от 1 до 19 включително и от 20 до 30 включително) в изтегления билет, както и анализ на музикална творба, зададена от преподавателя.

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА:

Стоянов, П. Музикален анализ в две части; I част - С, Музика, 1993, II част С, Музика, 1995

Стоянов, П. Въведение в теорията на музиката. ВТ, Университетско изд. Св.Св. Кирил и Методий, 2002

Стоянов, П. Взаимодействие между музикалните форми, 1975

- Кърклиясийски, Т. От фантазия към форма в музиката, със CD с музикални илюстрации. С., Хайни, 2004
- Кърклиясийски, Т. Музикално-жанров анализ. Част първа. Подстъпи към музикалния жанр; с мултимедийно приложение на CD, С., Хайни, 2009
- Кърклиясийски, Т. Към представата за скерцо в музиката. От зараждането на жанра до около последната четвърт на XIX век. С., Хайни, 2012
- Кърклиясийски, Т. Музикално-аналитични етюди. С., Хайни, 2015
- Мазель, Л. Строение музыкальных произведений, М, Музыка, 1979
- Цуккерман, В. Анализ музыкальных произведений. Основные принципы развития и формообразования в музыке. Простые формы. М, 1980
- Berry, Wallace. Form in Music. An examination of traditional techniques of musical structure and their application in historical and contemporary styles. Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, New Jersey, 1966
- Schering, A. Geschichte der Musik in Beispielen. Leipzig, 1954
- Пэрриш, К. Оул, Дж. Образцы музыкальных форм от григорианского хорала до Баха; Л, Музыка, 1975

Всички налични електронни и уеб ресурси на библиотеката на НМА – JSTOR, RILM, ALEXANDER STR. и др.

София, 21 март 2020

проф. д. изк. Т. Кърклиясийски